

Opmaat

Wartoe zijn we op aarde?

Een levensbegeleider van Het Binnenhof?

Gelezen

'Dit gun ik iedereen!'

Berichten uit het veld

Colofon

BioGraphein

Periodiek voor biografiewerkers

*Is HRM nog steeds support?
(support: dragen,
ondersteunen)*

Opmaat

Wat waren dat voor tijden dat er op de werkvloer nog werd samengewerkt, dat je chef - we spraken ook vaak van coördinator - er was om het werk voor jou op niveau mogelijk te maken. Binnen diverse hbo opleidingen Personeel en Arbeid (later P&O) werd veel aandacht besteed om het werk, je baan, ook te zien als een persoonlijke ontwikkelingsweg, een aspect van je levensdoel. We waren als docenten trots dat mede mogelijk te maken. Human resource (letterlijk: menselijke toevlucht) betekende toen nog volop 'het systematisch beheren van personeel in een flexibele, open organisatie met oog voor veranderingen, op een zodanig motiverende en op de organisatie afgestemde wijze, dat het personeel zo veel mogelijk toegerust wordt met bagage die hun werk vorm en inhoud kan geven zonder veelvuldige inmenging van een leidinggevende'...

Leonie Breebaart die in haar *Trouw* columns de actualiteit op filosofische wijze onderzoekt ziet verbanden van een triviale trend binnen onze hedendaagse samenleving.

G.P.

Volgens de Zweed Carl Cederström, die onderzoek doet naar veranderde arbeidsmoraal, tekent de plicht tot concurreren onze tijd. Verplicht narcisme noemt hij dat. Of zoals een werknemer van techgigant Amazon het formuleerde: “Het is in ieders belang om beter te presteren dan de anderen.” Als hij gelijk heeft, verklaart dat misschien de aantrekkingskracht van al die afvalrace-tv: door te kijken naar falende zangers, bakkers en schilders verwerken we onze diepe angst eruit te vliegen als we qua prestaties eventjes onder aan de ranglijst komen te bungelen. Gelukkig gebeurt het niet ons maar ánderen - op het scherm.

Therapeutische kost dus.

Één grote afvalrace

De afvalrace bevestigt een competitief arbeidsethos dat al bijna gewoon lijkt, maar dat intussen wel vreet aan de sociale relaties op de werkvloer. Daarop wijst de Italiaanse filosoof Franco ‘Bifo’ Berardi, ook aangehaald in Cederströms nieuwe boek ‘Ons geluksideaal’.

Werknemers voelen zich eenzaam ‘door de chantage van

verdiensten, de vernedering van mislukking, het gevaar dat ze overbodig worden'. En schuldig: want ze hebben belang bij elkaars ondergang, al laten ze dat niet merken. Dat leren ons 'The Voice', 'Heel Holland Bakt' en 'Project Rembrandt': hoe om te gaan met het gevoel onderdeel te zijn van één grote afvalrace.

Bioloog Teunis Piersma

Wartoe zijn we op aarde?

Verslaggever Fokke Obbema van de Volkskrant gaat - na herstel van een hartstilstand - op zoek naar antwoorden op die aloude vraag: wartoe zijn wij op aarde? In een serie interviews gaat hij daarover het gesprek aan met mensen met zeer diverse beroepen en achtergronden. Hierbij een selectie van bijzondere uitspraken uit de serie interviews over de zin van het leven.

Bioloog Theunis Piersma

Collega-biologen zeggen: de overdracht van het genenpakket is de zin van het leven. 'Dat is doorgeslagen genetisch denken, waarvan een groot deel van mijn collega's last heeft. We hebben het idee gekregen dat we een blueprint in ons hebben, alsof onze genen alles bepalen. Maar ze zijn niet meer dan een receptuur voor eiwitten, ze leiden hooguit indirect tot eigenschappen. Dna is een van de vele informatiedragers die je maakt tot wie je bent. Maar er is zoveel meer: je ouders, de mensen in je omgeving, je eten, wat je overkomt, enzovoort. Met je familie deel je dna, maar

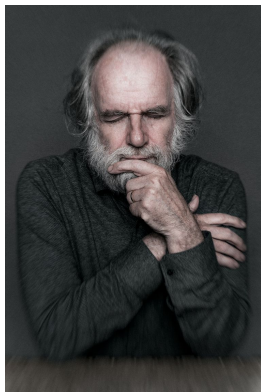
veruit het belangrijkste zijn toch de gedeelde ervaringen. Dna is een mechanisme waarmee we ecologische ervaringen uit het verleden kunnen doorgeven aan een volgende generatie. Meer niet.'

Die definitie van uw collega's benoemt wel de zin van het leven precies. 'Mij gaat het juist om het omgekeerde, de verbondenheid. Dat klinkt soft, maar dat is keihard. Het genenpakket is maar een onderdeel, een relatief onbelangrijk stuk. Die blauwe ogen, die blanke huid, zit daar mijn essentie in? Ik heb zwarte en gele vrienden, in Mauritanië en China, met wie ik me enorm verbonden voel. En die genen zeggen niks over de betekenis van mijn leven.'

Stemmen uw observaties tot bescheidenheid over de mens?

'Enorm! Ik vind dat mensen over het paard getilde dieren zijn die zich ongelooflijk navelstaarderig gedragen. Het gaat ze uiteindelijk alleen maar om de eigen soort. Dat is ook wel logisch. Voor ons ligt de zin van ons leven ook in onze relatie tot anderen. En dat geldt voor mezelf evenzeer.'

*Astrofysicus, filosoof Gerard
Bodifée*

Gepromoveerd astrofysicus, filosoof, chemicus, journalist en schrijver – het zijn enkele van de etiketten die de 72-jarige Vlaming Gerard Bodifée in de loop van zijn leven heeft verzameld.

Wat is de zin van ons leven?

‘De zin moet je buiten je eigen bestaan zoeken. Als je hem in jezelf zoekt, wil dat zeggen dat je iets wilt bereiken of bezitten. Dat kunnen natuurlijk doelstellingen in je leven zijn, maar dat levert nog geen waarachtige zin op. Want die is dan begrensd tot een werkelijkheid die ophoudt met jezelf. Misschien kun je de vraag beter ruimer formuleren: wat is de zin van het bestaan als zodanig?’

Akkoord.

‘Dan hebben we het over het geheel van de werkelijkheid, waarin onze planeten niet meer zijn dan zandkorreltjes die om een wat grotere zandkorrel, de zon, heen draaien. De mens vraagt zich af: wat is de betekenis van mijn aanwezigheid in dit enorme geheel? Dat is de echte vraag. Waarom is er het universum, waarom is er een wereld? Ik denk dat alleen een vrij simpel antwoord hout

snijdt, namelijk de zin van het bestaan is het bestaan zelf. Het feit dat je bestaat, is een zinvol gegeven. Maar dat kun je alleen zeggen als je een zekere waarde aan het bestaan toekent. Oftewel: je moet het bestaan goed vinden. Als het goed is te bestaan, is het zinvol te bestaan.'

Maar hoe goed is het bestaan? Er zijn genoeg bewijzen van het tegendeel.

'Dat het een irrationeel en gevoelsmatig antwoord is, besef ik. Maar er gaat ook iets zeer krachtigs van uit: ja, ik vind het goed dat de werkelijkheid bestaat. Ik ben niet zo'n bijbellezer, maar ik vind de eerste bladzijde heel mooi. Die wordt vaak verkeerd begrepen. Onze wereld is in 14 miljard jaar geschapen, niet in zes dagen, dus de Bijbel bevat klinkklare onzin, zeggen wetenschappers. Maar dan lees je het verhaal verkeerd. Het gaat niet om het feitenrelaas, maar om de constatering 'God zag dat het goed was'. Dat is het geloof waarop onze hele cultuur steunt, of je jezelf nu joods-christelijk noemt of niet.'

Maar hoe ziet u dan het kwaad?

‘Natuurlijk, het bestaan is ook chaotisch en wreed, meedogenloos en willekeurig. Alles wat niet goed is, wordt een opdracht. Dus direct gekoppeld aan de kosmologische gedachte ‘het bestaan is goed’ zit het ethische idee: ‘Het goede staat ons te doen’. God zegt tegen de mens: ik heb de wereld gemaakt, zet het werk voort. Dus nu is het aan ons. Dat is de manier waarop ik in de wereld sta. Het werk is onvoltooid en de wereld schreeuwt om hulp, want er is zo veel kwaad. Onze vermogens zijn beperkt, maar we hebben ze wel. We beschikken bijvoorbeeld over de wetenschap.’

Heeft uw studie van het universum u inzichten over de zin van het leven gegeven?

‘Wetenschap zie ik als een zeer vruchtbare manier van kijken naar de werkelijkheid, maar draagt hier geen haar bij. Als ik mijn kijk op het leven ontvouw, krijg ik vaak als reactie: ‘Ja, maar je bent een wetenschapper, je weet dat je een toevallige verzameling eiwitten en nucleïnezuren bent, ontstaan door een proces van mutatie en selectie. Blinde processen, doelloos. En jij bent aan het praten over de zin van alles, je bedriegt ons.’ Die kritiek is op

zich juist, de werkelijkheid heeft geen zin in zichzelf. Die moeten we eraan toevoegen. Dat doet de stelling: het is goed te bestaan. Dat is het stempel dat we op het bestaan drukken. De mens beschikt over het vermogen ideeën te bedenken, zoals te zeggen dat het bestaan goed is, ook al spreekt er veel tegen.'

Waarom is de puur wetenschappelijke kijk voor u onbevredigend?

'Niet onbevredigend, want ik verwacht geen antwoorden op ethische vragen van de wetenschap. Dat kan zij niet. Wetenschap is waarnemingen doen en een model bedenken waarmee je voorspellingen kunt doen. Bij de zin van het leven gaat het erom betekenis aan die feiten te geven. De wetenschap neigt ertoe zich daarmee te bemoeien, zeker moderne wetenschappers.'

Uw Amerikaanse collega-astrofysicus Steven Weinberg zegt: 'Naarmate we meer weten over het heelal, wordt het bestaan zinlozer.'

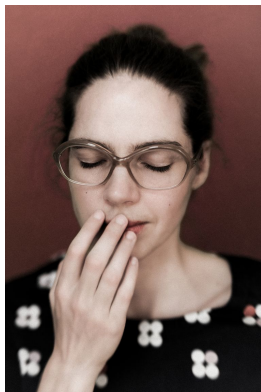
'Dat soort uitspraken krijg je wanneer wetenschappers zich op terreinen bewegen waar de wetenschap niet over gaat.'

Weinberg heeft verstand van fysica, niet van morele en existentiële vragen. Het is een groot probleem van deze tijd dat het geloof in de wetenschap veel te absoluut is. De wetenschap blijft een van de mooiste dingen die de mens heeft voortgebracht, maar we moeten haar begrenzings zien. We hebben haar op de plaats van religie gezet, maar dat kan haar plek niet zijn.'

Geloof u in God?

'Geloven kan voor mij niet zijn: iets aannemen waarvan ik niet weet of het waar is. Zeg dan dat je het niet weet, maar ga niet zeggen: ik geloof het. Dat vind ik dom. Maar geloven in de zin dat je ergens vertrouwen aan hecht, is wel zinvol. Ik vertrouw op het goede van dit bestaan en op basis daarvan engageer ik me in deze wereld. Is dat een geloof in God? Ik denk het, want het woordje God betekent in essentie voor mij: het volkomen goede. Deze wereld is goed tot op zekere hoogte, het kwaad is waar de wereld tekortschiet. Maar de wereld evolueert door de morele mens in de richting van het goede. Het is een scheppingsproces. Het ultieme doel, de voltooiing van dat proces, noem ik God.'

Filosoof Sanneke de Haan

Filosoof Sanneke de Haan kan niks met de vraag: wat is de zin van het bestaan? ‘De vraag klopt niet, ze is misleidend.’ Maar hoe valt het leven dan te duiden, wil Fokke Obbema van haar weten.

Wat is volgens u de betekenis van ons leven?

‘Ons hele leven is van betekenis doordrenkt. Van het meest banale, hoe je eet en drinkt of hoe je je huis schoonmaakt, tot hoe je met mensen omgaat, vriendschappen. Muziek is betekenisvol, een plaats, een dag, een datum, ga maar door. Daarbinnen heb je allerlei lagen. Universele lagen, bijvoorbeeld het belang dat ouders hechten aan het welzijn van hun kinderen. Maar ook puur individuele, zoals, ik noem maar wat, de betekenis van dit kopje gemberthee voor mij, omdat het me doet denken aan mijn tijd in Duitsland.’

Valt er aan de hand van al die betekenissen iets over ons leven als geheel te zeggen?

‘Ik denk niet dat je het in iets overkoepelend zinvol moet zoeken. Je kunt niet zeggen: ‘Ah, nu heb ik het bereikt.’ Het is niet dat je aan het einde een sticker krijgt, omdat je

het goed hebt gedaan in het licht van een bepaald doel. Er is geen norm of criterium. Nee, this is it. Dat is niet iets om treurig over te zijn. Want er zit veel rijkdom in het leven zelf, veel om gelukkig over te zijn. En dan bedoel ik vooral onze verbondenheid met anderen. We zijn allemaal ploeteraars die er wat van proberen te maken. Iedereen heeft zijn angsten, zijn worstelingen, zijn onhandigheden, zijn kwetsbaarheid. Het heeft in mijn ogen ook iets hebbberigs een overkoepelende betekenis te willen. Alsof die geweldige rijkdom aan genot, sensaties en ervaringen van verbondenheid die het leven biedt niet genoeg is, maar ook nog ergens goed voor zou moeten zijn.'

Wat betekent dat inzicht voor ons leven?

'Voor mij is het gebrek aan een hoger doel een overrompend inzicht. Maar ook een appèl: het geeft vrijheid, maar ook verantwoordelijkheid. We kunnen er zelf wat van maken, maar we moeten er ook wat van maken. We kunnen ervoor kiezen te geloven in antwoorden van anderen, maar ook dat blijft je eigen keuze. Sartre heeft eens gezegd: 'We zijn gedoemd tot vrijheid.' Natuurlijk is die relatief en zijn we op allerlei

manieren bepaald: we kunnen niet ontsnappen aan ons lichaam of aan onze culturele gemeenschap. En onze mogelijkheden verschillen enorm, afhankelijk van waar we toevallig worden geboren. Maar toch, we zijn ook vrij.'

Wat vindt u van de opvatting dat ons leven wel een doel heeft: het dienen van God?

'Het verlangen begrijp ik goed. Het is dat objectieve doel waar we het eerder over hadden. Ik kan het ook navoelen, als ik bijvoorbeeld in de bergen loop en me deel voel van de kosmos. Dan kan ik een soort ontzag voelen, een haast mystiek gevoel. Religie zie ik als een manier om dat soort ervaringen een plaats te geven. Maar een hiernamaals, een Opperwezen of een hogere macht bestaan volgens mij niet. Ik voel me wel dankbaar, voor het leven zelf. Maar alleen niet tegenover God.'

Waarom vindt u verbondenheid zo belangrijk?

'Ik zie die heel breed. Het is niet alleen met mensen, het kan ook met de natuur, met muziek of een mooi boek zijn. Je kunt je ook in je eentje verbonden voelen. Het heeft iets heel solidairs dat we allemaal verdriet kennen maar ook

vreugde. Het kunnen delen ervan is cruciaal, dat bepaalt of we wel of niet gelukkig in ons leven zijn. In de psychiatrie zie ik mensen die ongelukkig zijn omdat ze juist die verbondenheid niet ervaren. Mensen die zich geïsoleerd voelen, niet gekend, of niet kunnen voelen wat anderen voelen bij een bos bloemen of bij het luisteren naar Bach.'

Dient die verbondenheid nog ergens toe helpt hij de mensheid op een hoger niveau?

'Nee, ik zie hem niet instrumenteel voor iets anders. Bij zo'n hoger niveau kun je telkens de vraag stellen: en waar is dat dan goed voor? Die vraag heeft een oneindige regressie, tot zelfs: waarom is het überhaupt goed dat er mensen zijn? Het gevaar van 'goed voor'-denken is dat er geen einde aan komt. Dat los je alleen op door te stellen dat iets goed is in zichzelf, een doel op zich. Overigens denk ik wel dat er sprake is van vooruitgang van de mensheid. Maar ik heb moeite om dat de zin van het leven te noemen.'

Wanneer kan iemand tevreden terugkijken op zijn

leven?

‘Ik denk dat het bovenal gaat om je relaties met anderen: ben ik een goede partner, zus, dochter, moeder, collega geweest? Ik denk dat het al heel wat is als je daar bevestigend op kan antwoorden. Maar er is ook een behoefte iets na te laten een boek, muziekstuk of een wetenschappelijke ontdekking. En daar zit een spanning. Stel dat je nog weinig tijd te leven hebt: gebruik je die voor het schrijven van een boek of ga je je tijd met vrienden en familie doorbrengen? Een vriend van me koos radicaal voor dat laatste, terwijl ik dat boek vanzelfsprekend vond. Hij vond dat allemaal ijdelheid. Daar zit iets in. Ik ben er nog niet uit.

Zou je tevreden kunnen zijn wanneer je leven nu ten einde komt?

‘Ik zou het in ieder geval verschrikkelijk vinden. Mijn eigen sterfelijkheid onderdruk ik doorgaans. Maar af en toe sta ik er wel bij stil. De dood is heel krachtig om je te helpen bij de vraag: doe ik de dingen die ik wil doen? Een wijsheid die ik mooi vind, is: How you spend your days is how you spend your life. Ik zit dagen achter de computer,

uren en uren, terwijl mijn vriend bij bosbeheer zit en redelijk veel buiten is. Wanneer hij een dag buiten heeft gelopen en ik weer een dag achter de computer heb gezeten, denk ik: 'Hij heeft het toch wel beter voor elkaar dan ik.'

'We jagen onszelf vaak op met voorwaarden voor geluk, toch weer dat sticker-idee. Dat zijn vaak illusies. In de wetenschappelijke wereld bijvoorbeeld is een vaste baan heel lastig. 'Als ik die maar heb, dan ben ik veel ontspannener', is zo'n illusie. Of: 'Als ik maar een relatie heb dan ben ik gelukkig.' Alsof er dan een vaste, permanente toestand intreedt. Maar zo zit het leven niet in elkaar. Het is het ene moment zo en het volgende moment weer anders. We blijven ploeteraars.'

Een levensbegeleider van Het Binnenhof?

Ook bij 'Politiek Den Haag' is het belang van een levensbeleider en geestelijk verzorger voor kwetsbare mensen toegenomen.

Hierbij enkele opmerkingen vanuit Het Binnenhof.

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 8 oktober 2018 over het plan van aanpak voor het ondersteunen van levensbegeleiders en geestelijke verzorgers (Kamerstuk 29 509 nr. 68)

Hierbij enkele opmerkingen van GroenLinks en de ChristenUnie. Het gehele rapport met de reacties van de VVD, het CDA, GroenLinks en de CU zijn te vinden op internet, zie: 'Beantwoording Kamervragen over ondersteuning levensbegeleiders'.

De leden van de GroenLinks-fractie lezen in de brief dat de minister erkent dat de bereikbaarheid van geestelijke

verzorging niet optimaal is. Bovendien worden hoofdzakelijk ouderen genoemd als doelgroep voor geestelijke verzorging. Genoemde leden menen dat geestelijke verzorging niet alleen voor ouderen van betekenis kan zijn, maar voor mensen van alle leeftijden die met zingevingsvragen kampen. Is de minister het daarmee eens? Kan de minister een duidelijkere doelgroep schetsen waarin ook jongere mensen worden meegenomen, zo vragen deze leden. De leden van de GroenLinks-fractie menen dat, om deze jongere doelgroepen te informeren over mogelijkheden voor geestelijke verzorging, bredere bekendheid en informatievoorziening nodig zijn over geestelijke verzorging en levensbegeleiding. Bij het huidige besluit om de subsidie via de regeling Palliatieve terminale zorg te laten lopen is er niet de beschikking over het netwerk dat bereikt zou moeten worden.

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn verheugd met de extra investeringen in geestelijke verzorging en levensbegeleiding. Zeker nu mensen langer thuis blijven wonen, is steeds meer aandacht nodig voor levensvragen

en zingevingproblematiek in de thuissituatie. Voor de genoemde leden is het van groot belang dat de extra middelen daadwerkelijk zo veel mogelijk worden besteed aan (extra) geestelijk verzorgers, zodat zoveel mogelijk patiënten/cliënten die behoefte hebben aan geestelijke verzorging, er gebruik van kunnen maken.

Schrijver en dichter Tom Lanoy

Gelezen

Tijdens de poëzie week dit jaar stond de Vlaamse Tom Lanoy midden in de belangstelling. In een interview gaf hij de lezer een wijze les met een vijftal adviezen hoe je kunt leren dichten. Zijn laatste advies was:

Vergeet niet te leven

“Ooit, toen ik nog jong was, kreeg ik een advies van mijn collega Walter van den Broeck, destijds al een gevierde auteur. Als schrijver moet je één ding onthouden, zei hij: ‘Vergeet nooit te leven’. Dat leven hoeft niet per se seks, drugs en rock-’n-roll te zijn. Integendeel, zulke wildheid is vaak maar opsmuk om iets te verhullen. Nee, het gaat er meer om dat je de grote thema’s in de ogen kijkt: liefde, wanhoop, verlies, angst, ouder worden, en uiteindelijk het mysterie van het leven, meer nog dan het mysterie van de dood. Het mysterie van het leven en het lijden, dat waar alle godsdiensten een antwoord op proberen te geven. Je hoeft echt geen coke snuivende rock-’n-roller te zijn om daar iets over te kunnen zeggen. Ik heb te veel mensen gezien die van Hemingway het drankprobleem overnamen in de hoop dat het talent

vanzelf zou volgen.

“Als je leeft, ervaar je vanzelf wat je bezighoudt, schokt, ontroert of aan het lachen maakt. Daarin zit je authenticiteit en die staat uiteindelijk voorop. In het ideale geval ben je authentiek, dus heb je echt iets te zeggen, en beschik je daarnaast over alle technische middelen om het tot uitdrukking te brengen. Dan ben je de perfecte dichter.”

* * *

Een fragment uit een interview met journalist Max van Weezel in de roemrijke serie ‘De tien geboden’ uit Trouw. (9 febr.2019)

“Ik moet ineens denken aan wat je eerder vroeg, over wat me bij gebrek aan een religieuze houvast dan wel kan troosten, en ik vermoed dat we het antwoord op die vraag in deze hoek moeten zoeken. Mijn leven trekt de hele dag aan me voorbij, een niet te stoppen film, en eigenlijk maakt alles me verdrietig, behalve de gedachte aan mijn ouders. Ik vind het prettig om te bedenken van welke boom deze appel is gevallen. In

welke traditie sta ik? Wat kreeg ik mee? Wat geef ik mee? Maar vooral: wat ben ik meer dan een schakel in een ketting van generaties? Die relativering helpt. Even.”

* * *

Wereldberoemd regisseur Peter Sellars in een interview met muzikrecensent Peter van der Lint 27.02.'19 in *Trouw*.

En waarom koos u als artiest dan voor de toch wat elitaire opera en niet voor een andere, meer toegankelijke kunstvorm?

“Opera gaat niet over opera, maar over ons. Over ons leven. Opera is magisch, bevrijdt het gesproken theater van het realisme. Opera maakt je duidelijk hoe de wereld aanvoelt, en dat verschilt zo veel van hoe de wereld er daadwerkelijk uitziet. Opera gaat over verborgen verhalen en bevrijdt die vervolgens van goedkoop realisme.

“In mijn lezing tijdens OFF (Opera Forward Festival) zal ik daar ook op ingaan. Hoe opera ruimtes kan creëren, iets waar onze cultuur niet erg goed in is. De

belofte van opera is een uitnodiging aan de volgende generatie, de generatie die nog meer moet gaan nadenken hoe we deze planeet met elkaar gaan delen. Weet je, dat zijn die ongelofelijke kinderen in Nederland, die op donderdag niet naar school gaan, maar de straat op, om aandacht te vragen voor het klimaat.”

* * *

“Iederen is thuisloos. De essentie van het bestaan is dat we een plek zoeken waar we thuis zijn. Maar de meeste mensen realiseren het zich niet”

Marcel Möring is schrijver. Eerdaags verschijnt zijn nieuwe (autobiografische) boek *Amen*.

Omslag van 'Dit gun ik iedereen!' van loopbaancoach Jos Arts.

‘Dit gun ik iedereen!’

Loopbaancoach Jos Arts (1955) was een succesvol ondernemer met zijn bureau ODYS waar hij veel mensen en bedrijven adviseerde en coachte tot hij na 25 jaar totaal was opgebrand en er de brui aangaf. Als alles te veel wordt op de werkvloer - zelfs loopbaanbegeleiders zijn net mensen - kan er niet alleen behoorlijke stress ontstaan, maar ligt een flinke burn-out op de loer. Veelal is dan het resultaat dat mensen doelloos thuis belanden of in het gunstigste geval een helpende hand vragen of in therapie gaan, want creatievere alternatieven liggen niet voor iedereen voor de hand.

Uitwaaien op een van de Waddeneilanden, een week of wat in een klooster tot jezelf komen zou mij wel wat lijken, maar Jos Arts had een ander idee. Om na een langjarige en intensieve loopbaan de hele mikmak los te laten, huis en haard te verlaten en zonder enig doel naar het land van de Katharen in Zuid-Frankrijk te vertrekken, daar is op zijn minst enige moed voor nodig.

In zijn boek *Dit gun ik iedereen! Hoe een sabbatical je leven*

kan veranderen beschrijft Arts in een viertal perioden zijn vertrek en afscheid van zijn werk, zijn verblijf in Zuid Frankrijk, zijn terugkeer naar Nederland en hoe hij uiteindelijk - na dat avontuur - geworden is wie hij nu is. In maart 2013 ging hij op weg nadat hij zich had gerealiseerd dat hij zichzelf eerst leeg moest maken om het nieuwe in zijn leven te kunnen toelaten. Dat loslaten was niet alleen een 'mooi spiritueel gevoel' maar bracht hij letterlijk in praktijk. De inrichting van zijn kantoor ging naar de nieuwe verhuurder, zijn boeken gaf hij cadeau. Hij had zelfs een afscheidfeestje gegeven aan opdrachtgevers, cliënten en vrienden en sloot zijn praktijk radicaal af, zonder een faillissement of teruglopende klandizie.

Zijn verblijf in het Katharenland ervaart hij als een innerlijke reis naar een nieuw begin. Het beroemde verhaal *De Reis van de Held* van Joseph Campbell, waarin deze auteur in zeven stappen het levenspad als een bijzondere uitdaging met ups and downs beschrijft, is voor Arts een bron van inspiratie.

Nieuwe ervaringen, vooral hartverwarmende ontmoetingen

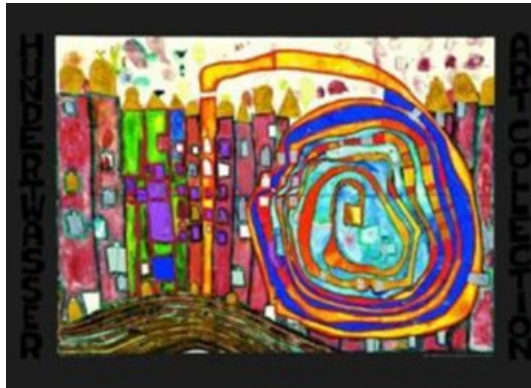
tijdens die tijd, zorgen voor een terugkeer van passie en bezieling voor datgene waar hij voor wil gaan in het leven. Terug in Nederland neemt hij zijn oude beroep weer op, maar dan met gloed en elan vanuit een meer persoonsgerichte benaderingswijze, kleinschalig en creatief.

Dit verhaal, dat het proces beschrijft van de neergang van een goedlopend bedrijf tot een nieuwe ervaring van beroep en levensvisie van een loopbaancoach, getuigt van een zekere dapperheid, temeer omdat verschillende kanten van het leven - zoals de uiterlijke en innerlijke biografie - niet onder stoelen of banken is geschoven. Zijn manier van schrijven is toegankelijk en enthousiasmerend, Af en toe breedsprakig en associatief, Wat zeker blijft staan is dat zijn verhaal inspirerend is voor professionals die met hun cliënten werken aan hun persoonlijke ontwikkeling, zowel in het alledaagse leven thuis als op het werk.

G.P.

Jos Arts, *Dit gun ik iedereen* € 18,90. ISBN 9789082969009

*Friedensreich Hundertwasser,
geboren als Friedrich
Stowasser, (Wenen, 15
december 1928 – Queen
Elizabeth, 19 februari 2000)*

Berichten uit het veld

Schrijven op Schier

Net als andere jaren nodig ik liefhebbers uit om mee te gaan schrijven op Schiermonnikoog. Ik heb een huis gehuurd aan de rand van het dorp. De Lets.

Noorderstreek 4.

Het weekend vindt plaats op 17 – 18 – 19 mei. De kosten zijn € 315,- als je een kamer wilt delen. De meerprijs voor een eenpersoonskamer is € 45,- (indien voorradig) De afstand naar het strand is lopend 20 minuten. We schrijven zoveel mogelijk buiten aan de hand van opdrachten. Wil je mee en meer informatie laat dit dan zo snel mogelijk weten. Er kunnen niet meer dan 8 mensen mee.

Een midweek “tekenen en schilderen van je levensloop” in het klooster in Huissen

Je kunt i.p.v. schrijvend ook schilderend, tekenend, scheurend en plakkend je herinneringen op papier weergeven. Hoe was dat toen je voor het eerst ontdekte dat je kon krassen met een potlood op papier? En hoe

zou dat voelen als je dat nu weer mag doen?
Ik vertel steeds bij elke leeftijdsfase iets over de wetmatigheden en daarna ga je aan de hand van een eenvoudige opdracht iets in beeld brengen. Je werkt elke fase met ander materiaal en andere technieken. Je verblijft in het klooster in Huissen van 15 – 19 juli. Voor uitgebreide gegevens ga naar www.kloosterhuissen.nl/p/1467

Voorjaarsworkshop in het tuinhuis of de tuin in Arnhem Tekenen en schilderen met als inspiratiebron Hundertwasser

Zes bijeenkomsten op vrijdagmiddag van 14.30 – 17.00 uur.
5-12-19-26 april en 10 en 24 mei. Kosten € 128,- incl.
materiaal.

De cursus Hundertwasser gaat over de vijf huiden van de mens, spiralen, uientorens, steden, het raamrecht, tranen en regendruppels, portretten en maskers en de natuur. Het is één grote stroom en je mag meestromen. Ik vertel steeds kort iets over het onderwerp, soms leg je je eigen ervaring ernaast. En daarna gaan we aan de slag.

Iedereen kan dit. Creëren vanuit een herkenbare symboliek waardoor je in je eigen stroom komt. Ken je Hundertwasser niet dan is dat geen probleem. We beginnen met een documentaire te bekijken over hem. Het is niet de bedoeling dat wij zijn werk gaan kopiëren. Het gaat om het plezier en de ontspanning om je mee te laten drijven op een lijnenspel. Er kunnen 7 mensen meedoen. Voor verdere informatie www.magdavlasblom.nl

* * *

Hoogendijk Coaching en Opleiding voor bezielde mensen

Heb jij een coachopleiding gevolgd en/of werk je al een tijdje als coach? Heb je behoefte aan verdieping, versteviging en professionalisering van jezelf als mens en als coach? Of ben je bezig je te oriënteren op het beroep van coach en het volgen van een opleiding? Welke situatie op jou ook van toepassing is, je bent van harte welkom op onze Oriëntatiemiddag

op zaterdag 23 maart van 14.00-17.00 uur!

Tijdens deze Oriëntatiemiddag kun je zelf kennismaken met onze sprankelende en vernieuwende opleiding en krijg je een voorproefje van de opleiding tot Bezielingscoach, die staat voor bezieling in leven, werk en relaties. Deze drie gebieden maken het leven uit en zijn voortdurend met elkaar in uitwisseling.

Kenmerkend voor de opleiding zijn:

- de verbondenheid van deze drie fundamentele levensaspecten
- bezield zijn, ècht zijn, krachtig zijn van binnenuit
- speelsheid, lichtheid, humor, ernst,
- alles mag er zijn en hoort bij het leven
- overvloed in plaats van schaarste
- intuïtieve kwaliteiten zijn speciaal en kunnen verder worden ontwikkeld
- een groot scala aan methodieken, instrumenten en technieken
- innerlijke vrijheid en doelmatige structuur zijn beide belangrijk
- de toepassing van 3 boeken en de Bezielingsplaten van

Adriaan Hoogendijk

Met al deze aspecten kun je op deze Oriëntatiemiddag- op zaterdag 23 maart van 14.00-17.00 uur- kennis maken. Het wordt een bijzondere middag die je niet mag missen! Gastheren zijn Adriaan Hoogendijk (oprichter en hoofdopleider) en Rob Hessels (opleider en supervisor)

Meld je vandaag nog aan en we zien je op 23 maart voor een kennismaking met de meest inspirerende en breedst geoutilleerde coachopleiding van Nederland!

Aanmelden kan door een mail te sturen naar info@hoogendijkcoaching.nl Eerst meer info? Bel met Adriaan op 06-53864446 of stuur een bericht naar info@hoogendijkcoaching.nl

Met bezielde groet, en graag tot ziens op 23 maart!
Team Hoogendijk Coaching

Epost:
biografiecounseling@hetnet.nl

Colofon

BioGraphein. is de naam van een periodieke nieuws- en opiniebrief voor werkers in agogische beroepen en andere belangstellenden met specifieke interesse voor het levensverhaal, de levensloop en de loopbaan.

Dit tijdschrift is bestemd voor lezers waarvoor de grote verhalen er wel degelijk toe doen. Ook voor hen die luisteren naar de kleine verhalen van mensen zodat hun levensweg meer betekenis krijgt.

Dit is nummer 67 van maart 2019.

Toezening van *BioGraphein* geschiedt na aanmelding per Epost. Redactie: Gabriël Prinsenbergh.

Heeft u iets te melden: een cursus, een publicatie, een interessante lezing, of wilt u reageren? Stuur dan een bericht.

Wilt u uw nieuwe mailadres aan ons doorgeven om verzekerd te zijn van nieuwe uitgaven? Er komen geregeld mails terug die niet meer functioneren.

Deze nieuwsbrief wordt op verzoek toegezonden. Vrijwillige bijdrage om het project te ondersteunen op rekeningnr:

NL58 INGB 0000195401 tnv GJA Prinsenberg o.v.v
bijdrage **BioGraphein**. Volgende uitgave; april/mei 2019.